

Zondag 23 juni 2019 - 1^e zondag van de zomer

Lezing: Lucas 7 : 36 – 50

Het verhaal dat Lukas vertelt speelt zich af aan een maaltijd. Jezus is er genodigd. Simon, zijn gastheer, behoort tot de Farizeeërs. Hij heeft van Jezus gehoord en wil meer weten. Daarom nodigt hij Hem uit; niet stiekem in de nacht, maar in het openbaar, overdag. Oprechte belangstelling. Misschien wel vanuit de gedachte: ‘Onderzoekt alle dingen en behoud het goede’.

Simon wil weten of het klopt wat men van Jezus zegt. De mensen op straat zeggen dat Jezus een profeet is. Je hoort vertellen dat Hij van God komt. Maar Jezus gaat ook om met prostituees en tollenaars. Met hen hoor je je niet in te laten. Dus hoe zit dat? Klopt dat? Jezus aan tafel bij een farizeeër. Jezus raakt wel regelmatig in conflict met farizeeërs, maar van een echte ontmoeting tussen die twee is in het evangelie nauwelijks sprake.

Eén uitzondering: Nikodemus. Vorige week is er over hem gelezen. Een farizeeër met een ‘open geest’ die zich de moeite getroost persoonlijk met Jezus en zijn leer kennis te maken. Maar dat moest dan wel ’s nachts.

Eigenaardig dus dat de farizeeër Simon Jezus heeft uitgenodigd,... en nog wel op klaarlichte dag. Nog onbegrijpelijker: hij heeft Hem niet eens naar behoren verwelkomd. Hij heeft zijn gast water noch olie aangeboden en Hem bij het binnenkomen niet gekust. Van een farizeeër zou je toch mogen verwachten dat hij zich aan het boekje houdt en de regels van de etiquette respecteert.

Of vond hij deze verwelkomingsrituelen maar een formaliteit? Vond hij ze misschien niet aan Jezus besteed? Of had hij er helemaal niet op gerekend dat Jezus op zijn uitnodiging zou ingaan?

Vreemd, zo'n farizeeër die niet beantwoordt aan het beeld van een farizeeër...

De ontmoeting tussen Jezus en de vrouw met de balsem: ze heeft indruk gemaakt, want alle vier evangelisten verhalen erover. Maar dat levert wel vier verschillende verhalen met verschillende personages en een verschillende locatie.

Simon de Farizeeër vinden we enkel bij Lucas. Die werkt wel vaker met tegenstellingen. Hoe groter het contrast tussen zijn personages, hoe duidelijker de boodschap. En daarom plaatst hij een zwaargewicht, een farizeeër, man van de wet en deskundige inzake geloofszaken, tegenover een eenvoudige vrouw, een zondares, niet nader benoemd.

En daar tussenin Jezus, aan tafel. Niet toevallig, want een maaltijd is hét beeld bij uitstek waarmee Lucas aangeeft dat de boodschap van Jezus voor iedereen is. Jezus maakt geen onderscheid tussen man of vrouw, tussen arm of rijk. Het heil dat Jezus brengt is voor iedereen. Hij wil met iedereen aan tafel.

De farizeeër en de vrouw worden zo als vanzelf elkaars tegenpolen. Prototypes van twee manieren om Jezus tegemoet te treden, twee manieren om met geloven om te gaan. En dat thema werkt Lucas verder uit. Simon de farizeeër moet raar hebben opgekeken als hij daar opeens die ongenode gaste bij Jezus' voeteneind bezig ziet. Het tafereel ergert hem.

Waarom stuurt Jezus die vrouw niet weg? De rabbijnen raden minstens een afstand van twee meter aan met zulke vrouwen, maar Jezus laat zelfs toe dat die vrouw hem aanraakt. Simon redeneert snel: die Jezus kan dus geen profeet zijn, want dan zou hij toch weten dat hij zich met een zondares inlaat.

Onmiddellijk worden zijn gedachten onderschept.

Jezus heeft hem iets te zeggen. Hij legt hem de kwestie van de geldschieter voor. Een geldschieter geeft kwijtschelding van schulden, aan de ene schuldenaar 500 denarie en aan de andere 50. Aan Simon de vraag: wie van de twee schuldenaars zal het meest van de geldschieter houden?

‘Ik veronderstel’ zegt Simon ‘degene aan wie hij het meest heeft kwijtgescholden.’ Hij weet dat hij de enige juiste conclusie trekt en toch antwoordt hij voorzichtig. ‘Ik veronderstel ...’. Misschien denkt hij: opletten geblazen, want als die Jezus een vraag stelt weet je nooit waar je met je ‘correcte’ antwoord uitkomt. Of misschien snapt hij helemaal niet waar Jezus met zijn voorbeeld naartoe wil en antwoordt hij daarom een beetje aarzelend.

Eerlijk gezegd snapte ik het ook niet onmiddellijk, want als we terugkeren naar ons evangelie, maakt Jezus dan nu een vergelijking tussen het gedrag van Simon en de handelingen van de binnengekomen vrouw. Een vergelijking die duidelijk in het nadeel van Simon uitdraait.

Wat de gastheer officieel verzuimd heeft, heeft de vrouw spontaan dubbel en dik goedgemaakt. Maar wat heeft het gedrag van de vrouw dan weer te maken met de geldschieter die door de grootste schuldenaar het meest wordt bemind?

Het lijkt alsmaar ingewikkelder.

Toch levert Jezus' uitleg een interessante en verhelderende kijk op het gebeuren. Hij merkt op dat de vrouw veel liefde betoont. En dat ze zoveel liefde betoont, dat bewijst - zo zegt hij tegen Simon - dat haar zonden werden vergeven, ook al waren het er veel. En Hij voegt eraan toe: "Aan wie weinig wordt vergeven, die betoont weinig liefde."

Met andere woorden: hoe meer barmhartigheid een mens mag ondervinden, hoe meer hij of zij zal geneigd zijn om dankbaar lief te hebben.

Als we op die manier naar de vrouw kijken, begrijpen we het voorbeeld van de geldschieter misschien beter en is de parallel tussen de grootste schuldenaar en de vrouw duidelijker.

'Wie goed doet, goed ontmoet', zegt het spreekwoord.

Maar misschien kunnen we het maar beter omkeren. Wie een goed mens heeft ontmoet, wie de warmte heeft ervaren van een medemens die een arm om je schouder legt en zegt: het geeft niet, kwel jezelf niet langer met wat er verkeerd is gelopen, ga niet gebukt onder je falende zwakheid, zo iemand krijgt opnieuw voeling met zichzelf, voelt zich geheeld.

Die ondervindt de genadige troost dat liefde ontvangen mag worden. Dat dat ondanks alles niet is verspeeld. En als je dat ervaren hebt, dan kun je vervolgens ook liefde geven. In alle overvloed.

Met de vrouw die tot bij Jezus komt is zo'n ommekeer gebeurd. Zij toont haar dankbaarheid, zonder reserves. Haar hart gaat uit naar deze man.

Zijn bevrijdende boodschap van barmhartigheid heeft ze reeds mogen ondervinden en als ze Hem uiteindelijk ontmoet, heeft ze een gevoel van herkenning, van thuiskomen, dat ze niet anders kan doen dan wat ze nu doet.

Een echt welkom, zegt Lucas, want kijk maar: een vloed van tranen, onophoudelijk kussen, kostbare balsem. Deze vrouw heeft oprecht geloofd dat genade mogelijk was en dat heeft haar gered, heeft haar opnieuw voluit mens gemaakt.

En dat mag vanmorgen ook voor ons voluit werkelijkheid worden, als wij met elkaar de maaltijd vieren. Iedereen is welkom.

Wat de vrouw in Jezus heeft herkend is de blik waarmee God naar mensen omkijkt. Fouten worden niet verdoezeld, daar wordt niet bij weggekeken, maar een mens wordt er niet op vastgepind.

God ziet meer dan dat. Gods barmhartigheid en liefde zijn groter. Altijd zijn er kansen voor heling, voor vergeving in je leven, waardoor we weer verder kunnen.

Wie die blik van God op zich voelt rusten, in die mens kan vertrouwen en liefde opwellen die heelt.

Wie is deze die zelfs zonde vergeeft, zeggen de omstanders. Zij hebben niet gezien wat er met de vrouw gebeurd is, hun eigen gedachten en theologische oordelen vertroebelen hun blik, maar wat gebeurt er met Simon na dit alles? Is zijn blik veranderd op de vrouw, op zichzelf, op Jezus?

Lucas vertelt het niet en dat is misschien niet voor niks. Hij laat het bij ons als lezers of Simons blik verandert en uiteindelijk of onze blik verandert. Dat we niet alleen kijken met onze ogen, maar allereerst met ons hart.

Hoe kijken we naar de mensen om ons heen, naar onszelf?

Gunnen we elkaar, gunnen we onszelf een nieuw begin van leven?

Vandaag vieren we avondmaal – een liefdesmaal.

Bij het delen van brood en wijn denken we aan wat Jezus voor ons betekent, Hij ons geleerd heeft. Om naar de ander, onszelf te zien met een hart vol liefde.

En met de vrouw van vanmorgen, mogen we ook weten van dankbaarheid, vergeving, verbondenheid met elkaar.

Als we met open handen ontvangen brood en wijn,
voedsel voor ons leven.

Dat we zo Gods onvoorwaardelijke liefde zullen ervaren.

Loosdrecht, Gereformeerde Kerk

ds. Hillegonda Ploeger